

Toespraak Bronbeek herdenking 2018

Jules Scholten

'Voor altijd in ons hart'

Dit was het opschrift van de kransen die door de Stichting op 24 november vorig jaar werden gelegd bij de monumenten op de erebegraafplaatsen te Kanchanaburi en Chungkai tijdens een pelgrimsreis georganiseerd door de Stichting samen met het Thailand Burma Railway Centre. Mijn vrouw en ik hadden de mogelijkheid daarbij te zijn.

Het was voor mij niet de eerste keer dat ik de begraafplaatsen van Kanchanaburi en Chungkai bezocht. Tussen 1968 en 1977 verbleef ik met mijn gezin voor mijn werk voor de Verenigde Naties in Thailand en bezocht gedurende die jaren verscheidene malen de beide erevelden.

Ik deed dit ter gedachtenis aan mijn vader die ik niet heb gekend, omdat ik 1 jaar oud was toen hij in maart 1942 krijgsgevangen werd genomen. Hij werd in april 1943 ziek in het kamp Rin Tin en op 2 juni stierf hij, slechts 36 jaar oud, in het bij Kanchanaburi gelegen hospitaalkamp Tha Makham. Mijn vader werd in 1946 herbegraven op het ereveld Don Rak te Kanchanaburi.

Ik dacht al redelijk veel te weten over de spoorlijn en de wijze waarop die onder helse omstandigheden was aangelegd in iets meer dan één jaar door Japan met inzet van ca. 60.000 krijgsgevangenen en een geschat aantal van meer dan 100.000 geronselde Aziatische arbeiders. Zo was ik in 2012 er achter gekomen dat Japan de gegevens van de krijgsgevangenen had vastgelegd in Interneringskaarten en kreeg ik die van mijn vader in handen.

De gedachte tamelijk veel te weten over de spoorlijn, veranderde toen ik na de herdenking in augustus 2016 kon luisteren naar een buitengewone voordracht door Sir Rod Beattie, directeur van het Thailand Burma Railway Centre. Rod Beattie sprak toen over zijn jarenlange werk en onderzoek naar de aanleg van de spoorweg en de omstandigheden waaronder de Nederlandse, Australische, Britse en Amerikaanse krijgsgevangenen en de Aziatische arbeiders hadden moeten werken en lijden. Ik raakte zeer onder de indruk van de uitgebreide kennis en gedrevenheid van deze buitengewone Australiër. Ik besepte dat hij mij veel meer informatie kon geven over de spoorlijn en de omstandigheden waaronder mijn vader had moeten werken.

Toen ik in januari van het vorige jaar hoorde van de mogelijkheid die de Stichting bood om in november 2017 een reis te maken langs het tracé van de spoorlijn in Thailand, aarzelde ik geen moment en schreef ons in.

De reis was bijzonder en al snel ontstond een gevoel van lotsverbondenheid onder de deelnemers vanwege familiebanden met krijgsgevangenen of vanwege een speciale interesse in de geschiedenis van de spoorlijn.

Ik leerde heel veel van de informatie die werd gegeven door Rod Beattie en zijn Australische collega's, maar ook van onze medereizigers. Zo kwam ik te weten dat

mijn vader in januari 1943 per schip van Java op transport werd gesteld naar Singapore en met welk treintransport hij werd vervoerd naar Thailand. Ook kreeg ik het soldatenboekje 'Jezus van Nazareth' te zien waaruit mijn vader veel bemoediging en troost haalde.

Tijdens het bezoek aan het museum bij de begraafplaats in Kanchanaburi raakte ik zeer ontroerd bij het zien van het beeld van de drie doodzieke krijgsgevangenen, twee malarialijders, die een choleralijder voortslepen.

Onze zoon, die naar mijn vader is vernoemd en die geboren is in Thailand, had voorafgaand aan de reis een keramische tegel met de foto van mijn vader laten maken. Deze tegel hebben wij op de dag van de herdenkingsplechtigheid bij de bronzen grafplaat gelegd. Zo heeft het graf van Johan Herman Scholten ook een gezicht gekregen.

Het was in 2017 vijftig jaar geleden dat op initiatief van voormalig krijgsgevangene Henk Engel, de eerste herdenking plaats vond. Voorzitter Erik Broekroelofs refereerde daaraan tijdens de herdenking vorig jaar. We zijn nu 51 jaar verder en de nagedachtenis aan de geschiedenis van de spoorweg en de krijgsgevangenen wordt nog steeds levend gehouden. De herdenkingen worden tegenwoordig ook bijgewoond niet alleen door de kinderen en kleinkinderen maar ook door achterkleinkinderen.

Wij zullen de krijgsgevangenen niet vergeten; zij zijn: **'Voor altijd in ons hart!'**

---000---